

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 267
van **GRETE REMEN**
datum: 25 januari 2018

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Landbouwproducten - Prijzenmarges

Vlaamse landbouwers zien hun marges kleiner en kleiner worden. Retailers dwingen een lage prijs af om hun eigen prijzenoorlog te winnen. Het gaat hier niet alleen over binnenlandse supermarkten, maar ook supermarkten over de grens verleiden de Vlaamse consument maar al te graag.

Begin december 2017 stuurde een land- en tuinbouworganisatie een open brief naar de retailsector. Ze eisten een eerlijke prijs voor hun producten. Hun voorbeelden, die in de vraag om uitleg van collega Sintobin tijdens de vergadering van 10 januari 2018 ter sprake kwamen, zijn pijnlijk confronterend. Een betere vergoeding is voor hen dringend nodig.

In diezelfde commissie werd de minister ook bevraagd naar de onmacht van het Ketenoverleg omtrent deze problematiek. De Belgische gedragscode voor eerlijke handelsrelaties tussen aanbieders en kopers in de voedingsketen (het zogenaamde Ketenoverleg) is tot nu toe een maat voor niks. Een aanpak gebaseerd op vrijwilligheid die zich probeert te bewijzen, maar hopeloos tekort schiet. Er is geen echte stok achter de deur.

De minister antwoordde dat ingrijpen bij het Ketenoverleg niet tot haar bevoegdheden hoort. Tevens verwees ze naar het spel van vraag en aanbod op de vrije markt. Dat mechanisme bepaalt de prijs voor de landbouwers. Hierop ingrijpen zou ingaan tegen de regels inzake mededinging. Tot slot raadde zij individuele landbouwers aan zich samen te organiseren om zo een hogere prijs te bekomen.

De commissie was het eens over de niet-onbelangrijke rol die de consument in deze zaak speelt. Hij of zij moet verder gesensibiliseerd worden. Eerlijke prijzen voor de boeren gaan niet samen met de strijd om de laagste prijs. De minister gaf aan voor promotie van de eigen producten te zijn, maar vroeg toch om voorzichtigheid. Eigen producten bevoordelen deed de minister denken aan protectionisme en dat zou nefast zijn voor onze economie. Korteketeninitiatieven konden wel op haar bijval rekenen.

Frankrijk heeft de roep van haar landbouwers wel beantwoord met 'subtiel' protectionisme. Etiketten maken er duidelijk welke producten uit eigen land komen. De consument is daar gevoelig voor. En men gaat er nog verder: na overleg tussen de regering en de voedingssector is men bereid om de prijzenoorlog wettelijk aan banden te leggen. De race to the bottom heeft zulke negatieve impact op de boeren en de lokale producenten, dat de Franse regering wel moet ingrijpen.

Binnenkort zal de prijs in de winkel 110% van de aankoopprijs moeten bedragen, het verbod op verkoop met verlies wordt gehandhaafd en de kopers/supermarkten zullen verplicht worden om minstens de kostprijs te betalen aan de landbouwers. Bovendien mag de korting niet hoger zijn dan 34% en de omzet uit deze kortingen mag niet hoger zijn dan 25% van de totale jaaromzet.

Er is meer prijstransparantie nodig doorheen de hele keten. En dit van begin tot einde.

Over de prijzenmarges van landbouwers en de mogelijke initiatieven had ik aan de minister de volgende vragen willen voorleggen.

1. Hoeveel klachten van landbouwers omtrent te lage prijzenmarges kreeg de minister in de periode 2015-2017?

Graag een opdeling per jaar en per sector (groenten - fruit, vlees, zuivel en visserij).

2. a) Hoeveel landbouwers gingen er in de periode 2015 – 2017 failliet?

Graag een opdeling per jaar en per sector (groenten - fruit, vlees, zuivel en visserij).

- b) Heeft de minister ook zicht op de oorzaken van deze faillissementen?

3. a) Heeft de minister recent overleg gepleegd met de Boerenbond en/of andere werkgeversorganisaties over de prijzenproblematiek?

- b) Welke klachten en voorstellen kwamen hieruit voort?

- c) Plant de minister verder overleg?

4. Welke initiatieven nam de minister deze legislatuur om de prijzenmarges van de Vlaamse landbouwers te verbeteren?

5. Welke initiatieven nam de minister deze legislatuur om korte ketens op te richten en/of te promoten?

6. Ziet de minister de mogelijkheid om nog bijkomende initiatieven te nemen om betere marges voor onze landbouwers te bekomen?

7. Ziet de minister, gezien het gebrek aan slagkracht van het Ketenoverleg, de mogelijkheid om samen met de landbouwsector en de retailsector convenanten op te richten met de doelstelling om leefbare marges voor iedereen in de keten te bekomen?

ANTWOORD

op vraag nr. 267 van 25 januari 2018

van **GRETE REMEN**

1. Er werden geen dergelijke klachten van landbouwers ontvangen.
2. Mijn diensten beschikken niet over deze gegevens.
- 3-4. Met de landbouworganisaties wordt regelmatig overlegd. Alle stakeholders erkennen dat de Europese Unie voor het model van de vrije markteconomie koos, wat impliceert dat het samenspel tussen vraag en aanbod bepalend is voor de prijs. De mededingingsregels verbieden dat (prijs)afspraken tussen aanbieders gemaakt worden, maar specifiek voor producentenorganisaties in de primaire sector is er een expliciete ontheffing die het collectief plannen en verkopen van de productie van de leden toelaat. Aangezien de agrovoedingsketen business-to-business gekenmerkt wordt door vele individuele aanbieders en een relatief beperkt aantal kopers, is samenwerking/organisatie aan aanbodzijde onontbeerlijk om de positie van de primaire producenten binnen de keten te verbeteren. Om dat aan te moedigen geef ik financiële steun aan producentenorganisaties gedurende de eerste vijf jaren na hun oprichting.

Om de transparantie binnen de keten te verhogen, publiceren mijn diensten op de website actuele producentenprijzen voor de belangrijkste subsectoren. Ook andere actuele marktinformatie (productiecijfers, handel, slachtgegevens, ...) worden daar gepubliceerd onder de vorm van dashboards.
5. Ik verwijs naar mijn antwoord op vraag om uitleg nr. 998 in de Commissie Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid van 7 februari 2018.
6. Via de uitzondering op de mededingingsregelgeving en via de opstartsteun voor producentenorganisaties beschikt de primaire sector thans over instrumenten om haar positie binnen de keten te versterken.
7. In afgeschermd of staatsgeleide economieën kunnen overheden de prijzen/marges sturen of reguleren, doch in een open of vrije markteconomie wordt de markt gestuurd door vraag en aanbod.

Het Belgische ketenoverleg is een privaat initiatief en kan omwille van de mededingingsregelgeving geen harde prijzenafspraken maken op (sub)sectorniveau. De meerwaarde van het ketenoverleg is vooral dat men oneerlijke handelspraktijken kan aanpakken en dat men door een betere verstandhouding tussen de marktspelers op een indirecte manier tot een evenwichtigere verdeling van kosten en baten kan komen.